

PACTE
NACIONAL
PER A LA
**SOCIETAT DEL
CONEIXEMENT**

**ACTA DE LA SESSIÓ SOBRE
DIMENSIÓ ECONÒMICA DEL
SISTEMA DE CONEIXEMENT**

Barcelona, 13 de novembre de 2019

Organitzat per:

Amb el suport tècnic de:

1. Introducció

Per acord de Govern GOV/4/2019, de 8 de gener, la Generalitat de Catalunya crea el Programa per a l'impuls i l'elaboració del Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement (endavant PN@SC), amb l'objectiu d'impulsar una estratègia compartida entre universitats, la recerca i l'economia productiva per a *“portar Catalunya a un desenvolupament cultural, social i econòmic més basat en el coneixement i que pugui ser més sostenible, integrador i innovador”*. El PN@SC s'ha de convertir, doncs, en una estratègia de modernització realitzada a partir del debat i el consens sobre nous reptes i eixos amb tots els agents implicats.

Per elaborar el text del PN@SC, es creen diverses estructures de debat, com són el Plenari, la Taula Permanent, els Grups de Treball i el Consell Consultiu, que són els encarregats, en diverses mesures i nivells, d'elaborar el contingut del PN@SC.

D'altra banda, la Direcció General de Participació Ciutadana, des de la Subdirecció General de Qualitat Democràtica (SdGQD), i el Departament d'Empresa i Coneixement a través de la Direcció General de Planificació en l'Àmbit d'Universitats i Recerca, col·laboren en l'organització d'un **procés de participació** que permeti ampliar el senyal i portar el debat a la ciutadania. Dins aquest procés s'han previst 7 sessions territorials i 5 sectorials. Concretament:

Sessions sectorials	Sessions territorials
<p>Temes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Innovació i transferència del sistema de coneixement. ▪ Recerca i infraestructures. ▪ Dimensió econòmica del sistema del coneixement. ▪ Talent. ▪ Dimensió global de l'educació superior. 	<p>Tema: dimensió global del sistema de coneixement.</p> <p>Sessions a les següents demarcacions territorials:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alt Pirineu i Vall d'Aran. ▪ Camp de Tarragona. ▪ Catalunya Central. ▪ Girona. ▪ Lleida. ▪ Penedès. ▪ Terres de l'Ebre.

Aquesta acta recull els principals resultats del debat sobre la **Dimensió econòmica del sistema de coneixement**, realitzat a Barcelona.

2. Informació de la sessió i participants

La sessió sobre la **Dimensió econòmica del sistema de coneixement** va tenir lloc el dimecres 13 de novembre de 2019, de 17 a 19,30 hores, a la Casa del Mar, c/Albareda,1 de Barcelona

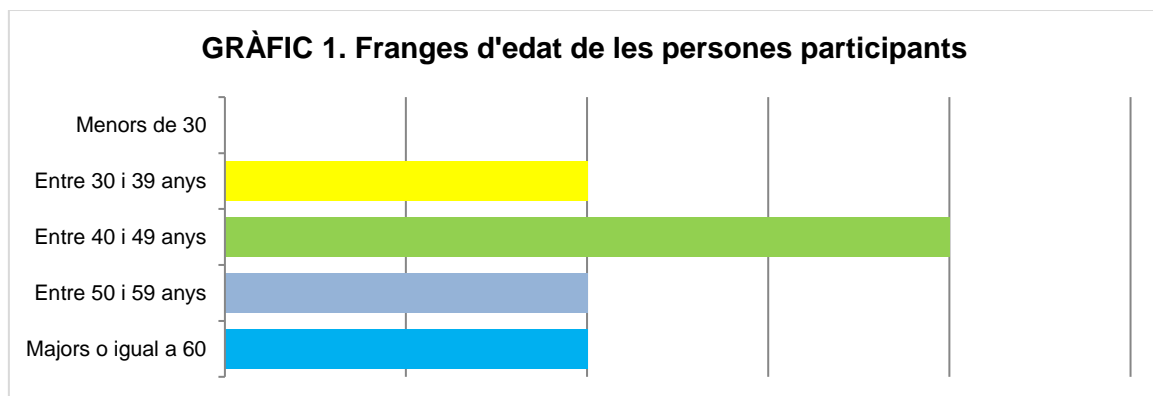
Va comptar amb la **participació de 10 persones**, representants de diverses entitats. Concretament:

- Centre d'Estudis Demogràfics Generalitat de Catalunya
- Centre de Recerca en Economia Internacional
- ESDI URL
- Hospital Clínic de Barcelona
- IDIBELL
- Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC)
- Universitat Politècnica de Catalunya
- Universitat de Barcelona

Es recull a continuació el **perfil de les persones participants**, fet a partir de les dades recollides mitjançant els qüestionaris d'avaluació que es van lliurar al final de la sessió. En aquest sentit, apuntar que tot i que van assistir 10 persones (amb **paritat de representació** entre homes i dones) només es van recollir 9 qüestionaris.

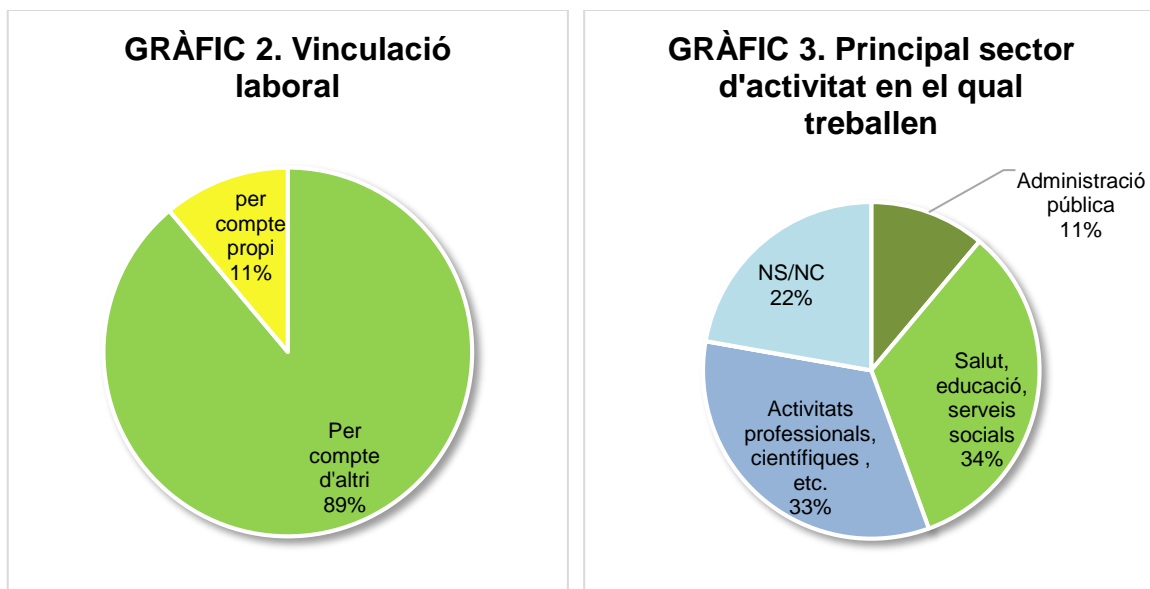
Gairebé totes les persones que van emplenar el qüestionari (88,8%) són **homes i dones nascuts a Catalunya amb una mitjana d'edat de 49 anys**.

Les persones participants resideixen en els següents municipis:

MUNICIPI DE RESIDÈNCIA	% PARTICIPANTS
Barcelona	55,5% (5 respostes)
Barberà del Vallès	11,1% (1 resposta)
Subirats	11,1% (1 resposta)
No respost	22,2% (2 respostes)
Total participants	100%

El 100% treballen, majoritàriament per compte d'altri en diversos sectors (88,8%). Es presenten a continuació les gràfiques que il·lustren aquestes dades:

En relació amb el nivell formatiu de les persones que van respondre al qüestionari, el 100% van indicar disposar d'estudis de màster, llicenciatura i/o doctorat.

3. Objectius de la sessió

Els objectius de la sessió van ser:

- Presentar el Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement i els seus objectius, així com el procés de participació que previst.
- Recollir les diferents perspectives i propostes de la ciutadania en general i dels actors clau de l'ecosistema de coneixement, per tal d'incorporar l'experiència i les sensibilitats existents més enllà de les institucions i les personalitats reconegudes.
- Recollir propostes d'estratègies a desenvolupar per a fer realitat els objectius acordats pels grups de treball per a cada eix.

4. Continguts de la sessió i dinàmica

La sessió es va estructurar en dues parts:

- ✓ Una primera part, en la que es va emmarcar el projecte, es va presentar el Pacte, i es van compartir els continguts a treballar a la sessió.
- ✓ Una segona, que va ser el gruix de la sessió, per a debatre possibles estratègies a incloure el Pla.

Per a la primera part, es va comptar amb la participació de **Mercè Chacón**, directora general de Planificació en l'àmbit d'Universitats, que va presentar el Pacte i el procés de debat, i amb **Francesc Xavier Grau**, secretari d'Universitats i Recerca, que va presentar els continguts a debatre relacionats amb la dimensió econòmica del sistema de coneixement

Concretament, l'ordre del dia seguit va ser:

- 16:45h Recepció de les persones participants.
- 17:00h Benvinguda i presentació El PN@SC a debat: continguts de la sessió.
A càrrec de Francesc Xavier Grau, secretari d'Universitats i Recerca
- 17:20h Presentació del Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement i objectius que persegueix.
A càrrec de Mercè Chacón, directora general de Planificació en l'àmbit d'Universitats.
- 17:35h Presentació del treball a realitzar durant la tarda, i inici del treball en grups.
A càrrec de l'equip d'EIDOS Dinamització Social.
- 19:20h Recordatori dels següents passos i avaluació.
- 19:30h Finalització de la sessió.

5. Resultats de la sessió

Els grups de treball que formen part de l'estructura de participació definida al Pacte, han elaborat un document amb els objectius que el PN@SC hauria d'assolir. És per això, que l'objectiu del debat realitzat era compartir estratègies que permetin aconseguir els objectius establerts.

Totes les aportacions recollides es poden trobar a participa.gencat.cat

Estan indicades com a propostes recollides a la trobada
Barcelona - Dimensió econòmica global del sistema de coneixement.

Entra per complementar, opinar, discutir...

Estratègies i accions resultat del debat

❖ Potenciar la inversió de risc en coneixement amb focus local

- ✓ Un dels problemes que tenim amb el sector privat és que no assumeix riscos en la inversió, sinó que fa inversions que li assegurin un cert retorn. Necessitem que hi hagi capital risc.
- ✓ Gran part del problema està en el fet que la globalització porta l'empresa a focalitzar-se en solucions globals, que tindran un gran retorn. En canvi, les empreses que es puguin generar aquí són petites i haurien d'afavorir solucions locals. Enfocar-se en solucions globals pot tenir un gran retorn però requereix enfrontar-se a una gran competència. En canvi, donar suport i incentivar empreses locals que es focalitzin en resoldre problemes de proximitat, pot afavorir la creació d'un ecosistema de coneixement fort en l'àmbit local.
- ✓ Per tal d'incentivar aquesta inversió de risc en solucions de proximitat caldria fer un canvi de legislació i també promoure un canvi cultural.

❖ Elaborar i aprovar la llei de mecenatge

- ✓ Depenem molt del finançament tradicional bancari, que és reticent al risc. Per fomentar la inversió de risc és imprescindible afavorir vies alternatives de finançament.
- ✓ Això s'assoliria amb una bona llei de mecenatge. Fa molts anys que se'n parla i no es desenvolupa.
- ✓ Paral·lelament cal fer un canvi cultural que afavoreixi el micromecenatge. A Catalunya tenim la Marató, que funciona i és clau. Caldria impulsar més aquesta cultura.

❖ Definir una estratègia pública top-down d'innovació

- ✓ Si la innovació és l'eix vertebrador de la societat del coneixement, cal una estratègia pública clara per a afavorir-la.
- ✓ Una via seria la promoció d'espais d'innovació en l'entorn universitari, des dels espais més socials i de l'alumnat. Espais d'emprenedoria, fablabs, espais makers....
- ✓ Cal apostar per coses realment disruptives i ser arriscats en la inversió.

❖ **Augmentar la participació del sector privat en la despesa R+D.**

- ✓ Les estadístiques reflecteixen que el gran desnivell quant a despesa en R+D entre Catalunya i els països capdavanters no se situa tant en l'àmbit de la inversió pública (on també hi ha diferència) sinó en la inversió privada.
- ✓ Per revertir aquesta tendència caldria millorar la formació superior de treballadors/es, empresaris/es i directius/ves del sector privat. Si la cultura de l'empresa és més propera al coneixement, serà més sensible a la necessitat d'invertir en R+D.
- ✓ També seria fonamental generar incentius fiscals per facilitar que les empreses realitzin aquestes inversions

Infografia amb els resultats, publicada a les xarxes socials i altres mitjans de comunicació.

❖ **Augmentar els recursos destinats a l'accés i a la mobilitat en l'educació superior.**

- ✓ Augmentar els recursos per beques de recerca i d'estudi (contemplant la mobilitat)
- ✓ El districte únic fa molt difícil la mobilitat de professorat entre universitats catalanes i aquesta permetria economitzar recursos i generar economia d'escala (compartint graus entre universitats, per exemple). Seria important incentivar aquesta mobilitat per diferents vies (econòmica, de reconeixement, etc.)

❖ **Augmentar els recursos públics en l'ensenyament obligatori i mitjà.**

- ✓ Millorar la base de l'educació. Ens cal una societat ben formada per millorar la recerca i l'educació superior.
- ✓ A tal efecte, cal augmentar els recursos públics als centres formatius.
- ✓ També és fonamental destinar més recursos públics a la integració social de les persones immigrades i, especialment, a la integració de professionals que

arriben amb una professió del seu país d'origen però que no s'integren adequadament en el nostre sistema de coneixement.

❖ **Racionalitzar l'estructura de recursos en l'àmbit d'universitats i centres de recerca.**

- ✓ Tenim 12 universitats, 61 centres de recerca (7 vinculats a hospitals), 3 grans infraestructures, 3 grans centres tecnològics, 33 parcs científics i tecnològics, etc.
- ✓ S'estan duplicant moltes coses. Per exemple, els 7 centres de recerca vinculats a hospitals fan el mateix, tenen les mateixes plataformes, i compten amb infraestructures molt cares. Falta una visió de país que analitzi realment quines són les necessitats, que pugui generar economies d'escala i sinergies, i eviti duplicitats.
- ✓ Caldria trencar aquest model en el qual tots els territoris volen la seva universitat, i aquestes volen tenir una oferta que abasti tots els camps. És necessari avançar cap a un model distributiu en què es fomenti i recolzi la mobilitat.

❖ **Disposar de comptabilitat analítica a les universitats.**

- ✓ Les universitats no disposen de comptabilitat analítica i aquesta és una eina fonamental per poder gestionar correctament els recursos i prioritzar. No se sap, per exemple, què li costa a la universitat que un professor o professora dediqui dues hores del seu temps a assistir a una reunió, o bé quant es gasta en recerca.
- ✓ És necessari disposar d'aquesta informació i fer-la transparent.

❖ **Definir un contracte marc que estableixi una relació igualitària entre empreses, centres tecnològics i universitats.**

- ✓ Redefinir la relació entre empresa, centre de recerca tecnològic i universitat. Ens trobem en unes relacions molt desiguals, en detriment de les universitats. La interacció és sempre entre empresa i centre tecnològic, i la universitat queda relegada a un segon terme. Els centres tecnològics són necessaris per a articular la relació amb l'empresa, però la universitat també hauria d'estar propera al sector empresarial. S'utilitza el coneixement de la universitat però la repercussió d'aquest coneixement en el projecte final no és reconegut degudament, amb la qual cosa la universitat no obté el retorn econòmic que hauria de tenir.

- ✓ A tal efecte caldria generar un nou contracte marc que establís una relació més igualitària entre els tres agents.

❖ **Revisar el model de finançament dels centres de recerca**

- ✓ Els centres de recerca es financen per recerca competitiva i aquesta no contempla el finançament basal. A les universitats, els i les professores tenen el seu propi sou al marge de la recerca, però en els centres de recerca no és així. Les vies de finançament basal no permeten cobrir la contractació de plantilla (investigadors/es propis) i la recerca competitiva tampoc. Només es permet la contractació de nous investigadors, amb la qual cosa és molt difícil mantenir una plantilla sènior.
- ✓ L'estabilització del personal investigador podria provenir de dues vies: el centre de recerca o la institució pública deslligada dels centres, que decideix que aquell o aquella professional té prou valia per a ser estabilitzat dins del sistema.
- ✓ Els centres han de combinar una alta mobilitat amb una certa estabilitat. Les persones responsables de grup s'han d'estabilitzar i el mateix sistema ho demana, però en canvi no hi ha els recursos per fer-ho.

❖ **Fomentar els projectes de recerca multidisciplinaris**

- ✓ Fa molt temps que es parla de polítiques de promoció dels camps multidisciplinaris, però l'avaluació que es porta a terme no ho afavoreix i, a més, sembla que castiga aquesta multidisciplinarietat.

❖ **Incloure la contribució econòmica de l'activitat assistencial biomèdica en recerca**

- ✓ Identificar i quantificar el valor econòmic de l'aportació a la recerca que es fa des de l'activitat assistencial biomèdica.
- ✓ Legislar per tal que hi hagi reinversió en l'àmbit sanitari, incrementant la inversió en relació amb les necessitats. La legislació afavoreix la inversió en el camp de la indústria farmacèutica i fa molt difícil (pràcticament inviable) la realització d'assajos clínics acadèmics des del mateix hospital. La legislació hauria de protegir els assajos clínics acadèmics, que són els que aporten coneixement bàsic. Un model a seguir en aquest sentit, seria el suís.
- ✓ Un dels camps on més ha repercutit la pèrdua d'inversió pública ha estat en el camp assistencial. Sembla que, malgrat tot, això no s'ha traduït en una caiguda en el desenvolupament del coneixement. Però caldria garantir-la en cas que

s'arribés a la conclusió que l'aportació al coneixement que es fa des d'aquest camp és significativa i té un valor econòmic.

❖ **Definir criteris i fer un ús acurat dels termes inversió i despesa**

- ✓ El concepte d'inversió té una connotació més positiva que no pas despesa. Són capítols diferents i estan subjectes a un finançament diferenciat. És important que utilitzem acuradament aquests dos conceptes.

Impacte de les estratègies

Per finalitzar, les persones assistents van valorar les estratègies compartides en el debat, segons l'impacte que consideraven que cadascuna d'elles podia tenir en el cas que finalment s'executés. A l'hora de valorar l'impacte, es va suggerir que es tingués en compte l'abast territorial de l'estratègia, la quantitat i qualitat dels agents implicats, les necessitats en les quals intervenia, resposta a necessitats més estructurals, etc.

Es presenta a continuació el resultat d'aquesta reflexió amb el llistat de les tretze estratègies, ordenades segons l'impacte percebut (sent 5 el màxim impacte, i 1 el menor impacte):

4.4

Potenciar la inversió de risc en coneixement amb focus local

4.1

Elaborar i aprovar la llei de mecenatge

4

Definir una estratègia pública top-down d'innovació

4

Augmentar la participació del sector privat en la despesa R+D

4

Augmentar els recursos destinats a l'accés i a la mobilitat
en l'educació superior

3.9

Augmentar els recursos públics en l'ensenyament obligatori i mitjà

3.8

Racionalitzar l'estructura de recursos en l'àmbit d'universitats
i centres de recerca

3.4

Disposar de comptabilitat analítica a les universitats

3.2

Definir un contracte marc que estableixi una relació igualitària
entre empreses, centres tecnològics i universitats

3.1

Revisar el model de finançament dels centres de recerca

3.1

Fomentar els projectes de recerca multidisciplinaris

2.8

Incloure la contribució econòmica de l'activitat assistencial
biomèdica en recerca

2.7

Definir criteris i fer un ús acurat dels termes inversió i despesa

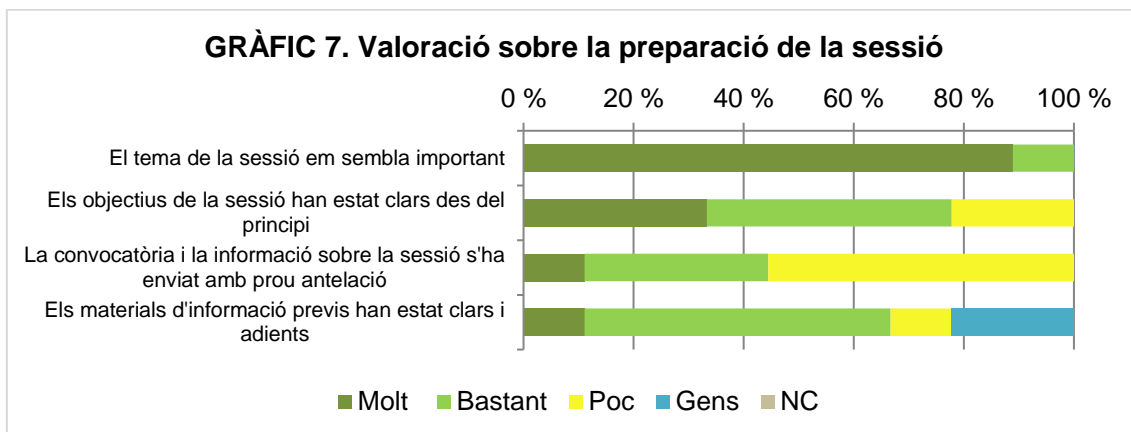
6. Avaluació

Els i les assistents van omplir al final de la sessió un full de l'avaluació del qual, seguidament, se'n destaquen els principals resultats:

Sobre la preparació de la sessió

Totes les persones que han respost al qüestionari els ha semblat que el tema era important, i la gran majoria que els objectius han estat clars. D'altra banda, sembla que l'antelació de la convocatòria i la informació prèvia a la sessió no han acabat de satisfer.

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NC
El tema de la sessió em sembla important	88,9 %	11,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Els objectius de la sessió han estat clars des del principi	33,3 %	44,4 %	22,2 %	0,0 %	0,0 %
La convocatòria i la informació sobre la sessió s'ha enviat amb prou antelació	11,1 %	33,3 %	55,6 %	0,0 %	0,0 %
Els materials d'informació previs han estat clars i adients	11,1 %	55,6 %	11,1 %	22,2 %	0,0 %

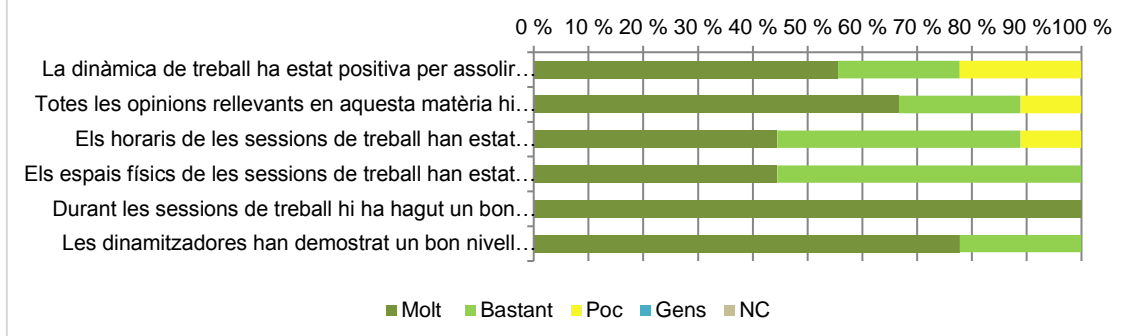
Sobre l'execució de les sessions informatives i els tallers participatius

De forma general, les persones que han participat a la sessió estan satisfetes amb els aspectes de desenvolupament de la trobada. En la major part dels casos es valora de forma positiva la dinàmica de treball i les professionals que han ajudat a conduir la

sessió, així com el nivell de participació de les persones assistents, i es percep que totes les opinions rellevants en el tema han estat representades.

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NC
La dinàmica de treball ha estat positiva per assolir els objectius plantejats	55,6 %	22,2 %	22,2 %	0,0 %	0,0 %
Totes les opinions rellevants en aquesta matèria hi han estat representades	66,7 %	22,2 %	11,1 %	0,0 %	0,0 %
Els horaris de les sessions de treball han estat adequats	44,4 %	44,4 %	11,1 %	0,0 %	0,0 %
Els espais físics de les sessions de treball han estat adequats	44,4 %	55,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Durant les sessions de treball hi ha hagut un bon nivell de participació dels i les participants	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Les dinamitzadores han demostrat un bon nivell professional i han afavorit el debat entre els participants	77,8 %	22,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

GRÀFIC 8. Valoració sobre l'execució de les sessions informatives i els tallers participatius

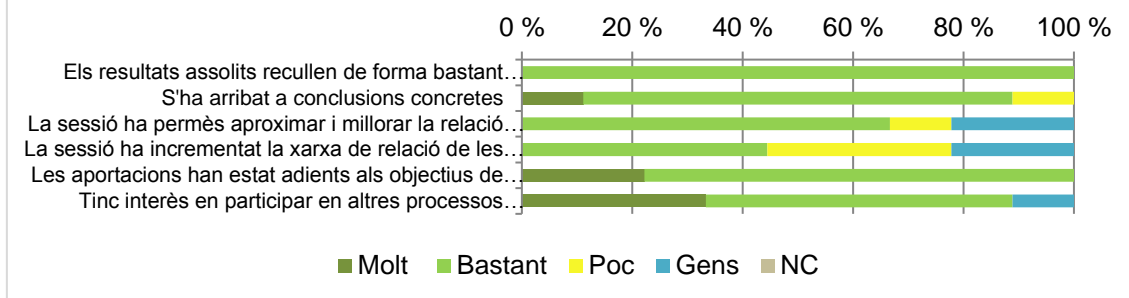

Sobre les expectatives respecte dels resultats de la sessió

Tots els participants se senten identificats amb els resultats assolits i pensen que les aportacions han estat adients als objectius. La majoria també creu que s'ha arribat a conclusions concretes. Hi ha més desacord en relació amb l'impacte que ha tingut la sessió sobre una millora de les relacions amb l'administració i amb altres persones afins al tema.

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NC
Els resultats assolits recullen de forma bastant aproximada la meua opinió sobre el que s'hauria de fer	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
S'ha arribat a conclusions concretes	11,1 %	77,8 %	11,1 %	0,0 %	0,0 %
La sessió ha permès aproximar i millorar la relació entre l'Administració i la ciutadania	0,0 %	66,7 %	11,1 %	22,2 %	0,0 %
La sessió ha incrementat la xarxa de relació de les persones que tenen interès en aquesta matèria	0,0 %	44,4 %	33,3 %	22,2 %	0,0 %
Les aportacions han estat adients als objectius de la sessió	22,2 %	77,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Tinc interès en participar en altres processos participatius	33,3 %	55,6 %	0,0 %	11,1 %	0,0 %

GRÀFIC 9. Valoració sobre les expectatives respecte dels resultats de la sessió

Valoració General

Un 89,9% de les persones assistents han indicat estar satisfetes amb els resultats de la sessió i un 100%, amb el seu grau de participació a la sessió i amb la implicació i participació de la resta de persones participants. De manera general, es considera que s'han assolit els objectius plantejats.

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NC
Estic satisfet/a amb els resultats de la sessió	33,3 %	55,6 %	11,1 %	0,0 %	0,0 %
Estic satisfet/a amb el meu grau de participació a la sessió	44,4 %	55,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
La implicació i participació del conjunt de participants ha estat positiu	77,8 %	22,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
S'han assolit els objectius plantejats	22,2 %	66,7 %	11,1 %	0,0 %	0,0 %
He après coses que no sabia	22,2 %	55,6 %	22,2 %	0,0 %	0,0 %

GRÀFIC 10. Valoració general

